

ทักษะพื้นฐานในการเล่นคีย์บอร์ด

Basic Skills for Keyboard playing

ธวัช อัสวเดชาฤทธิ์¹

Tawat Assawadecharit

Received: July 20, 2021

Revised: September 11, 2021

Accepted: September 12, 2021

บทคัดย่อ

เนื้อหาที่สำคัญในการเรียนดนตรีประกอบไปด้วยทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรี การเรียบเรียงเสียงประสาน ในหลักสูตรการเรียนดนตรีในระดับมหาวิทยาลัยจะมีการสอนรายวิชาทักษะการเล่นคีย์บอร์ดซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เครื่องดนตรีประเภทเปียโนหรือคีย์บอร์ดในการเรียนการสอนเนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนเพื่อเรียนรู้ทั้งเนื้อหาด้านทฤษฎีดนตรีและด้านพื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี เครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดนั้นสามารถอธิบายได้ถึงลักษณะของเพลงได้หลายประเภท เช่น ป๊อปปูล่า คลาสสิก แจ๊ส แม้กระทั่งบทเพลงออร์เคสตร้าก็ยังสามารถอธิบายให้ผู้เรียนได้เห็นภาพ และเข้าใจได้ง่าย บทความทักษะการเล่นคีย์บอร์ดนี้ได้อธิบายวิธีการเรียนเครื่องดนตรีคีย์บอร์ดเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกเล่นตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรี ทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น และการวางนิ้วเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนในระดับสูงต่อไป

คำสำคัญ: ทักษะพื้นฐาน คีย์บอร์ด เปียโน

Abstract

Basic music teaching includes music theory, music history, and harmonization. Commonly, an undergraduate music curriculum will include instruction of keyboard skills in which a piano or a keyboard is used as a teaching tool because the instruments can effectively guide students through both the basic music theory and music skills. A keyboard instrument can be used to teach students different genres of music such as pop, classic, or jazz, or even orchestral music thoroughly. This article delineates the foundations of playing the keyboard, history of the instrument, basic music theory, and fingering positions to prepare students for learning instruction of keyboard skills at a higher level.

Keywords: Basic Skills, Keyboard, Piano

ความเป็นมา/บทนำ

ปัญหาหนึ่งที่พบในการเรียนดนตรีระดับมหาวิทยาลัย คือ พื้นฐานการเรียนดนตรีของผู้เรียนมีไม่เท่ากัน และมีความถนัดในการเล่นเครื่องดนตรีแตกต่างกัน เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ จะเน้นใน

¹ อาจารย์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ e-mail: boypan@gmail.com

เรื่องของจังหวะ ส่วนเครื่องสาย เช่น ไวโอลิน วิโอล่า เชลโล่ ดับเบิลเบส และเครื่องเป่า จะเน้นเสียงของทำนองและเทคนิคเฉพาะเครื่องแตกต่างกันไป ยกเว้น เครื่องดนตรีกีตาร์ และฮาร์พ ที่สามารถเล่นทำนองและเสียงประสานได้ในเครื่องเดียวกัน แต่ก็มีควมจำกัดในเรื่องของระยะห่างของเสียง อีกทั้งผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องของทฤษฎี และการเตรียมความพร้อมในการเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้น เป็นการยากมากที่ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนให้ผู้เรียนได้มีความรู้ด้านพื้นฐานการเรียนดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนสามารถเรียนรู้พื้นฐานดนตรีให้มีความเข้าใจร่วมกัน และสามารถนำไปพัฒนาในการเรียนรายวิชาดนตรีอื่น ๆ ได้ ข้อดีของการเลือกเครื่องดนตรีคีย์บอร์ดเพื่อเป็นพื้นฐานของการเรียนดนตรีเพราะเครื่องดนตรีประเภทนี้สามารถเล่นทั้งทำนองและเสียงประสานได้ในคราวเดียวกัน อีกทั้งยังมีช่วงเสียงที่กว้างมากทั้งเสียงต่ำและเสียงสูงทำให้ครูผู้สอนสามารถสอดแทรกการเรียนทฤษฎีดนตรี และผู้เรียนได้จินตนาการในการเข้าถึงบทเพลงเข้าใจลักษณะของการประพันธ์เพลง

บทความนี้จะกล่าวถึงพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรีคีย์บอร์ดเบื้องต้น ซึ่งประกอบไปด้วยประวัติเครื่องดนตรีประเภทเปียโน ตำแหน่งของโน้ตเมื่อเทียบบนคีย์บอร์ด การเล่นบันไดเสียงเมเจอร์และบันไดเสียงไมเนอร์ การเล่นบทเพลงระดับพื้นฐาน ทักษะการอ่านโน้ตฉบับพล้น และเทคนิคการฝึกเล่นเปียโน เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงเนื้อหาการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีควรประกอบด้วยเนื้อหาในด้านของการสอดแทรกเรื่องของเพลง ตามความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน การอ่านโน้ตฉบับพล้น เทคนิคการวางนิ้ว ทฤษฎีดนตรีต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนด้วย

1. ประวัติเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด

เปียโนเป็นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด มีชื่อเต็มในตอนแรกว่า “Clavicembalo col piano e forte” มาจากภาษาอิตาลี มีชื่อย่อว่า “Piano e Forte” แปลว่า “เบาดัง” (Piano แปลว่า เบา-Forte แปลว่าดัง) ต่อมาถูกเรียกให้สั้นลงเป็นที่รู้จักในปัจจุบันว่า “Piano” เปียโนจัดอยู่ในเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดขนาดใหญ่ การกำเนิดเสียงทำได้โดยการกดแป้นคีย์ หลังจากนั้นกลไกภายในเครื่องจะทำหน้าที่ตีสายและส่งคลื่นเสียงไปยังแผ่นก้องเสียง (Soundboard) จนเกิดเป็นเสียงตามน้ำหนักนิ้วที่กด เปียโนถูกสร้างขึ้นเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1700 ที่เมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี โดยช่างชาวอิตาลีชื่อ “บาร์โตเมโอ คริสโตฟอรี” (Bartomeo Cristofori (1655-1731)) เปียโนมาตรฐานจะมีคีย์ทั้งหมดจำนวน 88 คีย์ แบ่งเป็นคีย์ขาวจำนวน 52 คีย์ และคีย์ดำจำนวน 36 คีย์ แต่มีเปียโนพิเศษที่ถูกสร้างขึ้นให้มีคีย์มากกว่า 88 คีย์ ตามความสามารถของผู้เล่น และบทประพันธ์พิเศษบางเพลงโดยเฉพาะ

ในยุคบาโรค (Baroque 1600-1750) ก่อนที่เปียโนถูกคิดค้นและถูกสร้างขึ้น เครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดที่ได้รับความนิยมได้แก่ ฮาร์ปซิคอร์ด (Harpsichord) คลาวิคอร์ด (Clavichord) และไพพ์ออร์แกน (Pipe Organ) ความแตกต่างด้านการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรีประเภทนี้คือ ฮาร์ปซิคอร์ดเกิดเสียงโดยกลไกภายในเครื่องทำหน้าที่ตีดีด หรือเกี่ยว ส่วนของคลาวิคอร์ดกลไกภายในเครื่องทำหน้าที่เคาะและจะค้างอยู่กับสายตลอดเวลาหลังการเคาะ เพื่อบังคับความถี่การสั่นสะเทือนของสาย ส่วนเปียโนนั้นกลไกหลังจากถูกกด ค้อนจะไปตีสาย และสะท้อนกลับในทันทีเพื่อให้เกิดการสั่นของสายอย่างเป็นอิสระ

เปียโนเป็นเครื่องดนตรีประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในสมัยนั้น เพราะเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถควบคุมการเล่นดังและเบาได้

Gottfried Silbermann)

สิ่งที่ถูกพัฒนาขึ้น คือ การสร้างแป้นเหยียบแดมเปอร์ (Damper Pedal) เป็นแป้นเหยียบที่สามารถควบคุมการลากยาว และหยุดเสียงทำให้เกิดความไพเราะ ซึ่งได้รับความนิยมมากในสมัยนั้น จนกระทั่งเข้าสู่ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 เปียโนก็ได้ถูกพัฒนาต่อไปอีกครั้งโดย โยฮัน แอนเดริส สไตน์ (Johann Andreas Stein) และแนนเนต สไตน์ (Nannett Stein) ได้พัฒนาให้กลไกของเปียโนสามารถเคาะสายจำนวน 2 เส้นต่อโน้ต 1 เสียง และพัฒนาหัวค้อนเปียโนทำจากหนัง และสักลาด หลังจากนั้นเปียโนก็ค่อย ๆ ถูกพัฒนาต่อมาเรื่อย ๆ โดยบริษัทผู้ผลิตเปียโนจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ต่อมาในปี ค.ศ. 1980 ได้มีการพัฒนาเปียโนขึ้นเป็นระบบดิจิทัลเปียโน หรือที่เรียกว่าเปียโนไฟฟ้า เปียโนประเภทนี้มีระบบการทำงานที่ซับซ้อน โดยระบบควบคุมวงจรไฟฟ้า และให้เสียงเลียนแบบเปียโนจริง โครงสร้างภายนอกคล้ายเปียโนจริง ทั้งน้ำหนักคีย์บอร์ด แป้นเหยียบ เป็นต้น (ัญลักษณ์ ภูริยะพันธ์, 2549, น. 17)

เครื่องดนตรีในกลุ่มนี้ มักนิยมเรียกทับศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า Keyboard Instruments ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีที่อยู่ในกลุ่มนี้คือ มีลิมนิ้วสำหรับกดเพื่อเปลี่ยนระดับเสียงดนตรี ลิมนิ้วสำหรับกดนั้นนิยมเรียกว่า “คีย์” (key) เครื่องดนตรีแต่ละชนิดมีจำนวนคีย์ไม่เท่ากัน โดยปกติสีของคีย์เป็นสีขาว และสีดำ คีย์ดำจะอยู่สูงขึ้นมาสูงกว่าคีย์ขาว ในปัจจุบันเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดที่เกิดเสียงโดยใช้วงจรอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความนิยมมาก เพราะสามารถเลียนแบบเสียงเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้หลายชนิด ซึ่งพัฒนามาจากออร์แกนไฟฟ้านั้นเอง มีหลายชื่อแต่ละชื่อมีคุณลักษณะแตกต่างกันออกไป เช่น อิเล็กโทน คือ เครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดที่มีจังหวะในตัว สามารถบรรเลงเพลงต่าง ๆ ได้ด้วยนักดนตรีเพียงคนเดียว ในยุคของคอมพิวเตอร์เครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดได้มีการพัฒนาไปมาก เสียงเครื่องดนตรีต่าง ๆ มีหลากหลายขึ้น นอกจากเสียงเครื่องดนตรีแล้วยังมีเสียงเอฟเฟ็ค (effect) ต่าง ๆ ให้เลือกใช้เสียงต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเสียงที่สังเคราะห์ขึ้นมาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น เครื่องดนตรีประเภทนี้จึงเรียกว่า “ซินธิไซเซอร์” (synthesizer)

Figure 1 Keyboard Instrument.

2. ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด

เครื่องดนตรีในแต่ละประเภทมีคุณลักษณะจุดเด่นแตกต่างกันออกไป คุณลักษณะพิเศษของเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดคือ สามารถเล่นโน้ตพร้อมกันได้มากกว่า 1 เสียง กล่าวคือเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถใช้คนเล่นเพียงคนเดียว เล่นได้ทั้งทำนอง และเสียงประสานพร้อมกัน เครื่องดนตรีประเภทนี้ยังสามารถเล่นระดับเสียงไดนามิกที่ต่างกันได้อีก ด้วยเหตุนี้การเล่นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดจึงช่วยให้ผู้เล่นสามารถเข้าใจโครงสร้างด้านทฤษฎีดนตรี ความหมายของเพลง และเข้าถึงอารมณ์ของบทเพลง

คุณสมบัติเด่นอีกอย่างหนึ่งของเครื่องดนตรีประเภทนี้คือ สามารถเล่นดนตรีได้หลายแนว ไม่ว่าจะเป็น เพลงป๊อป เพลงแจ๊ส เพลงคลาสสิก เพลงสมัยใหม่ เพลงเศร้า เพลงสนุกสนานร่าเริง อีกทั้งยังสามารถ บรรเลงเพลงที่ปกติต้องใช้วงดนตรีขนาดใหญ่บรรเลง เช่น บทเพลงคอนแชร์โต้ โดยการเรียบเรียงใหม่ให้เป็นโน้ตเพลงสำหรับคีย์บอร์ด โดยวิธีนี้ทำให้ผู้เล่นและผู้ฟังเกิดจินตนาการและเข้าถึงลักษณะของเพลง ใหญ่เหล่านั้น ทำให้สะดวกกว่าการนำนักดนตรีทั้งวงมาบรรเลง

ดังนั้น ในวงการศึกษาด้านดนตรี จึงจัดเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด โดยเฉพาะเปียโนให้เป็น เครื่องดนตรีพื้นฐานสำหรับทุกคนที่จะศึกษาด้านดนตรี จะต้องมีโอกาสเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติเครื่อง ดนตรีประเภทนี้ได้

Upright Piano

Grand Piano

Figure 2 Piano is Keyboard Instrument.

3. ตำแหน่งโน้ตบนแป้นนิ้วเปียโน

การเริ่มเล่นเปียโนในแต่ละครั้งผู้เล่นจะต้องจัดท่า นั่ง จัดวางมือในตำแหน่งที่ถูกต้องก่อนการเล่น เปียโนทุกครั้งเพื่อให้ผู้เล่นสามารถเล่นเปียโนได้ในระยะเวลานาน และรู้สึกสบายในการเล่น การจัดท่าใน การเล่นเปียโนที่ถูกต้อง ผู้เล่นจะต้องจัดท่า นั่งให้ลำตัวของผู้เล่นอยู่ในตำแหน่งโน้ตซีกกลาง (Middle C) โดยด้านขวามือของผู้เล่นจะเป็นแป้นนิ้วระดับเสียงสูง และด้านซ้ายมือของผู้เล่นจะเป็นแป้นนิ้วระดับ เสียงต่ำ

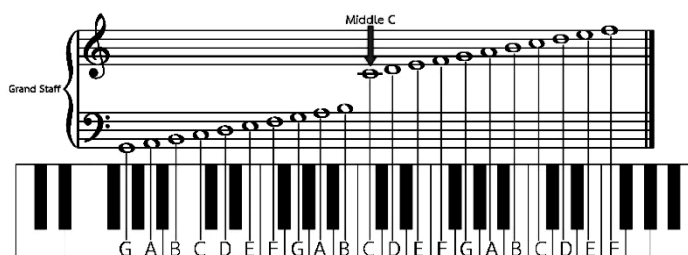

Figure 3 Treble and Bass Clef Notation. (Carolynn A. Lindeman, 2008, p. 31)

ชื่อโน้ตต่าง ๆ บนแป้นนิ้วเปียโน

ในการเล่นเปียโนเบื้องต้นผู้เล่นควรมีความรู้พื้นฐานด้านทฤษฎีดนตรีมาพอสมควร เพื่อให้ผู้เล่นจะสามารถเล่นเปียโนตามโน้ตในตำแหน่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

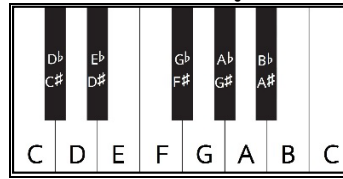

Figure 4 Note Name.

หมายเลขประจำนิ้วในแต่ละนิ้ว ของมือขวาและมือซ้าย และวิธีการวางมือที่ถูกต้อง

ในการเล่นเปียโนเริ่มต้นผู้เล่นควรรู้จักหมายเลขประจำนิ้วในการวางนิ้วบนแป้นนิ้วเปียโน ดังนี้

หมายเลข 1 หมายถึง นิ้วหัวแม่มือ

หมายเลข 2 หมายถึง นิ้วชี้

3

หมายเลข 4 หมายถึง นิ้วนาง

หมายเลข 5 หมายถึง นิ้วก้อย

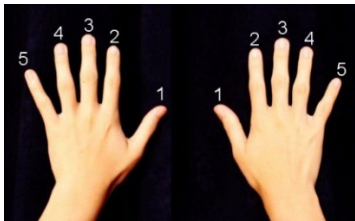

Figure 5 Hand Position, Finger Number Left & Right Hand.

การจัดทำนั่งบรรเลงเปียโน

การจัดทำนั่งที่ถูกต้องในการเล่นเปียโนนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เล่นจะต้องฝึกให้เป็นนิสัยในการเล่นเปียโนทุกครั้ง เพราะท่าทางที่ไม่ถูกต้อง นอกจากจะทำให้ผู้เล่นไม่สง่างามแล้ว ยังก่อให้เกิดความเมื่อยล้าจากการฝึกซ้อม และที่สำคัญคุณภาพเสียงที่ออกมานั้นจะไม่ไพเราะและไม่น่าฟังอีกด้วย

ในการเล่นเปียโน ในแต่ละครั้งนั้นผู้เล่นจะต้องจัดทำนั่งให้ร่างกายของผู้เล่นอยู่ในตำแหน่งตรงกลางของโน้ต “ซีกลาง” โดยเริ่มจากการจัดทำนั่งให้รู้สึกผ่อนคลาย เว้นระยะห่างระหว่างเก้าอี้กับเปียโนให้ได้ระยะพอสมควร คือ เก้าอี้จะไม่ชิดหรือห่างจากเปียโนเกินไป จะทำให้นั่งแล้วรู้สึกอึดอัด หรือไม่นั่งห่างจากเปียโนจนผู้เล่นต้องโน้มตัวเข้าไปเล่นเปียโน นอกจากนี้ควรจัดเก้าอี้ให้ขนานกับเปียโน หากเก้าอี้เปียโนที่สามารถปรับระดับได้ ผู้เล่นควรปรับระดับเก้าอี้ให้ระดับที่ข้อมือขนานกับพื้น ไม่สูงหรือต่ำจากพื้นเกินไป จะทำให้การเล่นเปียโนไม่รู้สึkpวดมือและเมื่อยล้า

การนั่ง – ผู้เล่นควรจัดทำนั่งในลักษณะนั่งเพียงครึ่งเก้าอี้ หรือนั่งเพียง 3 ใน 4 ส่วน เพราะจะทำให้การเล่นเปียโนรู้สึกผ่อนคลาย และดูสง่างาม การนั่งเต็มเบาะเก้าอี้จะทำให้ตัวผู้เล่นมีระยะห่างจาก

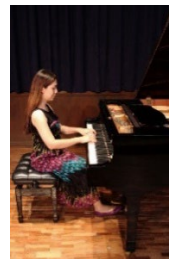
เปียโน ทำให้ต้องโน้มตัวในการเล่น และหากในเพลงที่เล่นนั้นมีโน้ตที่สูงหรือต่ำเกินไป ผู้เล่นจะต้องยืดและเหยียดแขนออกไปทำให้เมื่อยล้าและรู้สึกเกร็งในการเล่น

เท้าและเข่า – ไม่ควรนั่งเข่าชิด ควรวางเท้าและเข่าเว้นระยะอย่างพอประมาณ ไม่นั่งชิดเข่าหรือห่างกันเกินไป ให้ผู้เล่นวางเท้าทั้งสองในระนาบเดียวกัน จะช่วยทำให้การทรงตัวดีขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกสมดุลในเวลาที่จะต้องโยกตัวไปกดโน้ตเสียงสูงหรือเสียงต่ำจะได้สะดวกขึ้น

หลัง – ผู้เล่นจะต้องฝึกนั่งหลังให้ตรง เป็นพื้นฐานของการมีบุคลิกภาพที่ดี ทำให้ผู้เล่นดูเป็นคนที่มั่นใจ สง่างาม

ข้อศอกและการวางมือ – ข้อศอกของผู้เล่นจะต้องไม่แนบกับลำตัว เพราะจะทำให้การเล่นนั้นลำบาก เนื่องจากจะต้องเกร็งแขนตลอดเวลา และข้อศอกของผู้เล่นให้วางอยู่บนแป้นนิ้วเปียโนขนานกับพื้น ไม่ควรวางข้อศอกให้ห้อยตก เพราะจะทำให้ปวดข้อศอกในการเล่น และยังทำให้ในการเล่นต้องยกขึ้น ทำให้คุณภาพเสียงที่ได้ยินจะไม่ไพเราะ

นิ้วมือ – การวางนิ้วมือที่ถูกต้องนั้นผู้เล่นควรนึกถึงภาพการจับลูกเทนนิสที่อุ้งมือจะโค้ง นิ้วมือผู้เล่นจะต้องไม่แบนราบไปกับแป้นนิ้วเปียโน จะทำให้ดูไม่สวยงาม และยังจะทำให้ผู้เล่นไม่สามารถพัฒนาไปเล่นเพลงที่เร็ว ๆ และยากขึ้นได้ เทคนิคในการเล่นเปียโนก็จะไม่ถูกต้องตามไปด้วย

6 Sitting Position on Piano Playing.

3.1. ตำแหน่งโน้ตซีกกลาง

ตำแหน่งโน้ตซีกกลาง (Middle C) คือ ตำแหน่งที่สำคัญที่ผู้เล่นจำเป็นต้องรู้จัก เพราะเป็นตำแหน่งกึ่งกลางของเปียโนที่แบ่งเสียงสูงและเสียงต่ำ

ตำแหน่งโน้ตซีกกลาง (Middle C) คือ ตำแหน่งที่สำคัญที่ผู้เล่นจำเป็นต้องรู้จัก เพราะเป็นตำแหน่งกึ่งกลางของเปียโนที่แบ่งเสียงสูงและเสียงต่ำ

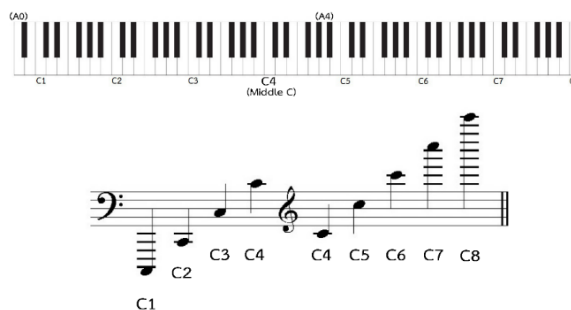

Figure 7 C Note On Keyboard.

แบบฝึกหัดสำหรับผู้เรียน Figure 8

1. ให้หาโน้ตซีกกลาง (Middle C) และโน้ต F บนเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด
2. หาโน้ต C ที่อยู่สูงกว่าโน้ตซีกกลาง มา 3 ตำแหน่ง
3. หาโน้ต C ที่อยู่ต่ำกว่าโน้ตซีกกลาง มา 3 ตำแหน่ง
4. หาโน้ต F ที่อยู่สูงกว่าโน้ตซีกกลาง มา 3 ตำแหน่ง
5. หาโน้ต F ที่อยู่ต่ำกว่าโน้ตซีกกลาง มา 3 ตำแหน่ง

หากสังเกตให้ดีจะเห็นว่าโน้ต C นั้นจะอยู่ในตำแหน่งที่อยู่ด้านหน้าของแป้นนิ้วดำ 2 ตัว และโน้ต F จะอยู่ในตำแหน่งที่อยู่ด้านหน้าของแป้นนิ้วดำ 3 ตัว

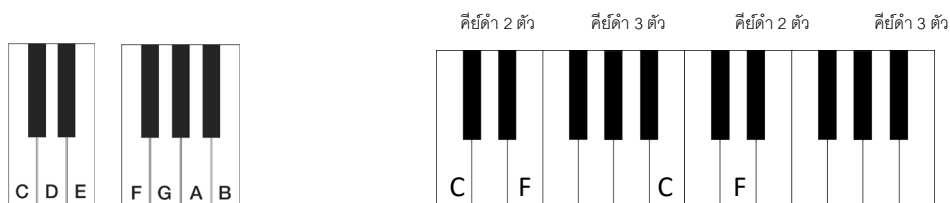

Figure 8 Finding Note Name.

3.2. กลุ่มโน้ต C-D-E

แบบฝึกหัดมือขวาสำหรับผู้เรียน Figure 9

1. ให้วางมือขวาบนคีย์เปียโนโดยกำหนดให้
 - 1.1 เลข 1 แทนนิ้วหัวโป้งวางบนโน้ตตัว C
 - 1.2 เลข 2 แทนนิ้วชี้วางบนโน้ตตัว D
 - 1.3 เลข 3 แทนนิ้วกลางวางบนโน้ตตัว E
2. ให้วางมือตามที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 แล้วให้เล่นกลุ่มโน้ต โดยเริ่มจากโน้ตซีกกลางขึ้นไปเรื่อย ๆ
3. หลังจากนั้นให้เล่นย้อนกลับ โดยเริ่มจากโน้ต E-D-C

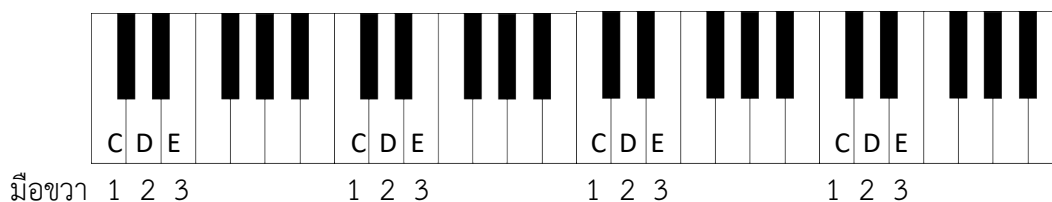

Figure 9 Exercise Right Hand Note C-D-E

แบบฝึกหัดมือซ้ายสำหรับผู้เรียน Figure 10

1. ให้วางมือซ้ายบนคีย์เปียโนโดยกำหนดให้
 - 1.1 เลข 5 แทนนิ้วก้อยวางบนโน้ตตัว C
 - 1.2 เลข 4 แทนนิ้วชี้วางบนโน้ตตัว D
 - 1.3 เลข 3 แทนนิ้วกลางวางบนโน้ตตัว E

2. ให้วางมือตามที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 แล้วให้เล่นกลุ่มโน้ต โดยเริ่มจากโน้ต C ที่ต่ำกว่าให้เล่นจนมาถึงโน้ตซีกลาง
3. หลังจากนั้นให้เล่นย้อนกลับโดยเริ่มจากโน้ต E-D-C

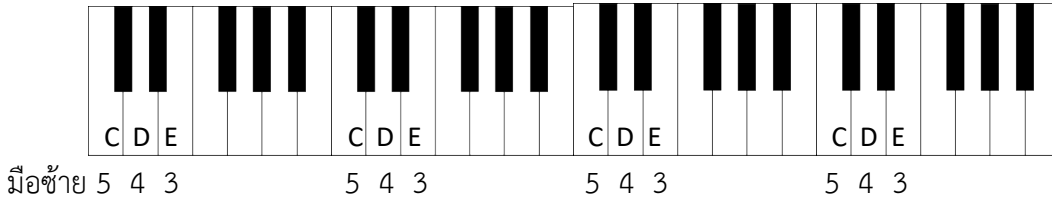

Figure 10 Exercise Left Hand Note C-D-E

*****เมื่อเล่นทีละมือได้แล้วให้ฝึกเล่น 2 มือพร้อมกัน โดยใช้มือขวานิ้ว 1 2 3 เล่นพร้อมกับมือซ้าย

3.3 กลุ่มโน้ต F-G-A-B

แบบฝึกหัดมือขวาสำหรับผู้เรียน Figure 11

1. ให้วางมือขวาบนคีย์เปียโนโดยกำหนดให้
 - 1.1 เลข 1 แทนนิ้วหัวโป้งวางบนโน้ตตัว F
 - 1.2 เลข 2 แทนนิ้วชี้วางบนโน้ตตัว G
 - 1.3 เลข 3 แทนนิ้วกลางวางบนโน้ตตัว A
 - 1.4 เลข 4 แทนนิ้วนางวางบนโน้ตตัว B
2. ให้วางมือตามที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 แล้วให้เล่นกลุ่มโน้ต โดยเริ่มจากโน้ตซีกลางขึ้นไปเรื่อยๆ
3. หลังจากนั้นให้เล่นย้อนกลับโดยเริ่มจากโน้ต B-A-G-F

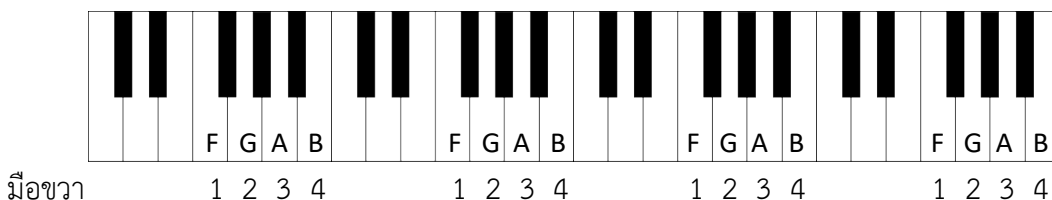

Figure 11 Exercise Right Hand Note F-G-A-B

แบบฝึกหัดมือซ้ายสำหรับผู้เรียน Figure 12

1. ให้วางมือซ้ายบนคีย์เปียโนโดยกำหนดให้
 - 1.1 เลข 4 แทนนิ้วนางวางบนโน้ตตัว F
 - 1.2 เลข 3 แทนนิ้วกลางวางบนโน้ตตัว G
 - 1.3 เลข 2 แทนนิ้วชี้วางบนโน้ตตัว A
 - 1.4 เลข 1 แทนนิ้วหัวโป้งวางบนโน้ตตัว B
2. ให้วางมือตามที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 แล้วให้เล่นกลุ่มโน้ต โดยเริ่มจากโน้ต F ที่ต่ำแล้วขึ้นเสียงสูงมาเรื่อย ๆ
3. หลังจากนั้นให้เล่นย้อนกลับโดยเริ่มจากโน้ต B-A-G-F

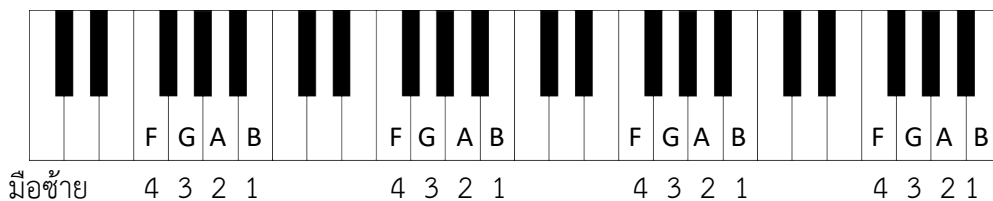

Figure 12 Exercise Left Hand Note F-G-A-B

*****เมื่อเล่นทีละมือได้แล้วให้ฝึกเล่น 2 มือพร้อมกัน

3.4 กลุ่มโน้ต C-D-E ฝึกทั้งสองมือสำหรับผู้เรียน Figure 13 และ 14

1. ให้วางมือขวาที่โน้ต C-D-E โดยวางมือตามเลขนิ้วตามที่กำหนด
2. ให้วางมือซ้ายที่โน้ต C-D-E โดยวางมือตามเลขนิ้วตามที่กำหนด
3. สัญลักษณ์เส้นใต้โน้ตหากมีเส้นสั้นให้เคาะโน้ต 1 ครั้ง (ตามค่าของโน้ต 1 จังหวะ)
4. สัญลักษณ์เส้นใต้โน้ตหากมีเส้นยาวให้เคาะโน้ต 1 ครั้ง (ตามค่าของโน้ต 2 จังหวะ) แล้วค้างนิ้วไว้อีก 1 จังหวะ

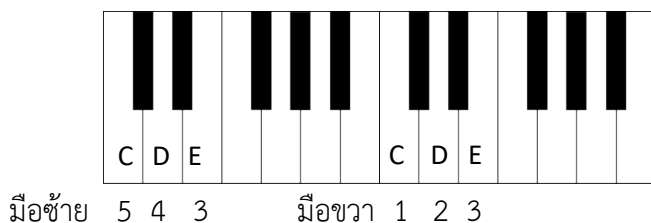
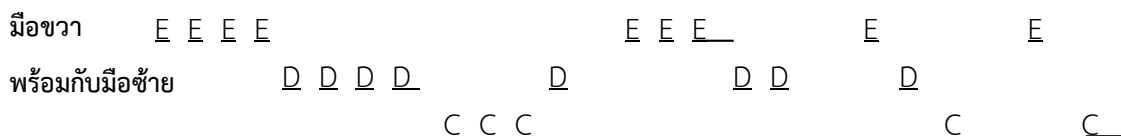

Figure 13 Exercise Right & Left hand Note C-D-E

Exercise 1

Exercise 2

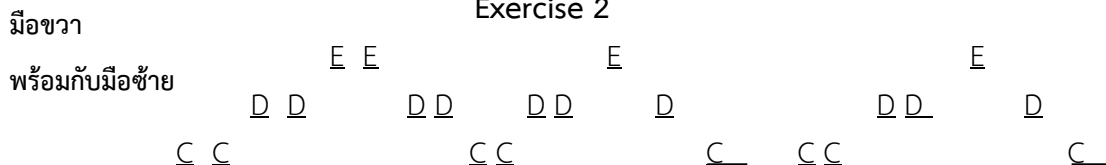

Figure 14 Exercise Right & Left Hand Note C-D-E

3.5 กลุ่มโน้ต F-G-A ฝึกทั้งสองมือสำหรับผู้เรียน Figure 15 และ 16

1. ให้วางมือขวาที่โน้ต F-G-A โดยวางมือตามเลขนิ้วตามที่กำหนด
2. ให้วางมือซ้ายที่โน้ต F-G-A โดยวางมือตามเลขนิ้วตามที่กำหนด
3. สัญลักษณ์เส้นใต้โน้ตหากมีเส้นสั้นให้เคาะโน้ต 1 ครั้ง (ตามค่าของโน้ต 1 จังหวะ)

4. สัญลักษณ์เส้นใต้โน้ตหากมีเส้นยาวให้เคาะโน้ต 1 ครั้ง (ตามค่าของโน้ต 2 จังหวะ) แล้วค้างนิ้วไว้อีก 1 จังหวะ

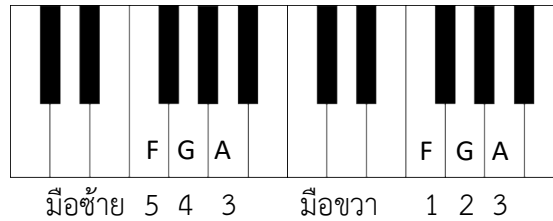

Figure 15 Exercise Right & Left Hand Note F-G-A

Exercise 3

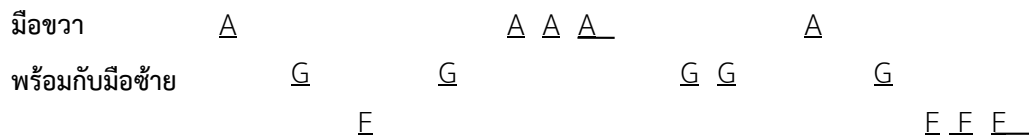

Figure 16 Exercise Right & Left Hand Note F-G-A

3.6 การเล่นทำนองในบันไดเสียง C Major โดยการใช้รูปแบบนิ้วทั้ง 5 ในการเล่นสำหรับ

ผู้เรียน Figure 17 และ 18

1. ให้วางมือขวาที่โน้ต C-D-E-F-G โดยวางมือตามเลขนิ้วตามที่กำหนด
2. ให้วางมือซ้ายที่โน้ต C-F-G โดยวางมือตามเลขนิ้วตามที่กำหนด
3. ให้ร้องทำนองพร้อมกับตบมือตามจังหวะ โดยให้ออกเสียงชื่อโน้ตขณะร้อง
4. ให้ร้องทำนองอีกครั้ง แล้วให้เล่นมือซ้ายพร้อมกับร้องทำนองตามไปด้วย โดยให้จังหวะและเสียงของมือซ้ายตรงกับทำนองที่ร้อง
5. ฝึกเล่นพร้อมกันทั้ง 2 มือ

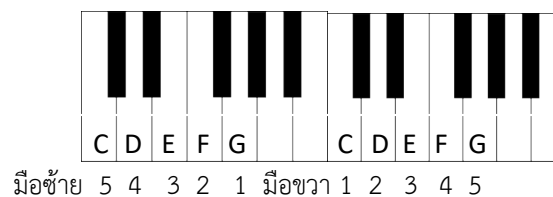

Figure 17 Exercise Right & Left hand Note C-D-E-F-G

L.V. Beethoven

มือขวา G E E E	G E E D	E D C C	E D D
มือซ้าย C	G	C	G
มือขวา G E E E	G E E D	E D C C	E D C C
มือซ้าย C	G	C	C

Figure 18 Ode to joy

โน้ตสากลเมื่อเทียบกับตำแหน่งบนแป้นนิ้วเปียโน

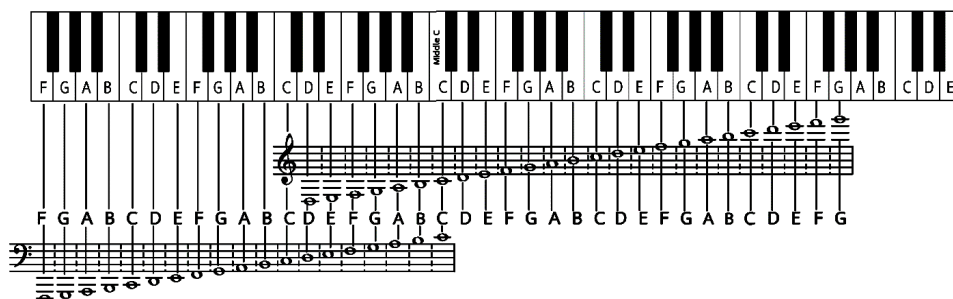

Figure 19 Grand Staff (white keys are notated) (E.L. Lancaster. & Kenon D. Renfrow, 2006, pp. 22)

ตำแหน่งของเสียงขึ้นครึ่งเสียง (ชาร์ป) และลดลงครึ่งเสียง (แฟลต)

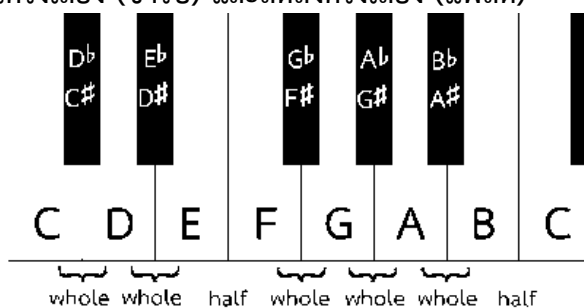

Figure 20 Sharp & Flat Position.

4. บันไดเสียง (Scale)

บันไดเสียง หมายถึง กลุ่มของระดับเสียงหรือตัวโน้ตที่นำมาจัดเรียงกันเป็นลำดับขึ้นจากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง เรียกว่า ไต่เสียงขาขึ้น (Ascending) หรือจากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ เรียกว่า ไต่เสียงขาลง (Descending) โดยไม่มีการข้ามขั้น และครอบคลุมโน้ตทั้งหมดในหนึ่งคู่แปด (Octave) ซึ่งในแต่ละขั้นมีระยะห่างของเสียงแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับโครงสร้างของบันไดเสียงชนิดนั้นว่าจะมีระยะห่างของเสียงแตกต่างกันอย่างไร (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2561, น. 81)

4.1 บันไดเสียงเมเจอร์ (Major Scale)

ตัวอย่างบันไดเสียงซี เมเจอร์ (C Major)

ในบันไดเสียงเมเจอร์ในแต่ละทฤษฎีเสียงนั้น โน้ตเริ่มต้นจะขึ้นต้นด้วยเสียงของชื่อในบันไดเสียงนั้นเสมอ เช่นบันไดเสียงซี เมเจอร์

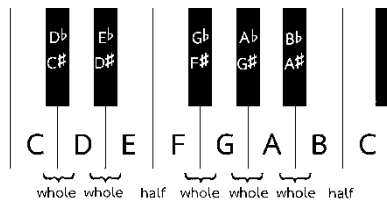

Figure 21 C Major Scale

1. โน้ตเริ่มต้นจะเริ่มที่โน้ตซี (C)
2. ตามด้วยโน้ตดี (D) ที่มีระยะห่างของเสียง 1 เสียง จากโน้ตซี
3. ตามด้วยโน้ตอี (E) ที่มีระยะห่างของเสียง 1 เสียง จากโน้ตดี
4. ตามด้วยโน้ตเอฟ (F) ที่มีระยะห่างของเสียง 1/2 เสียง (ครึ่งเสียง) จากโน้ตอี
5. ตามด้วยโน้ตจี (G) ที่มีระยะห่างของเสียง 1 เสียง จากโน้ตเอฟ
6. ตามด้วยโน้ตเอ (A) ที่มีระยะห่างของเสียง 1 เสียง จากโน้ตจี
7. ตามด้วยโน้ตบี (B) ที่มีระยะห่างของเสียง 1 เสียง จากโน้ตเอ
8. และโน้ตเสียงสุดท้ายก็จะเป็นเสียงซีที่สูงขึ้น (C) ที่มีระยะห่างของเสียง 1/2 เสียง (ครึ่งเสียง) จากโน้ตบี

บันไดเสียงซีเมเจอร์เมื่อเขียนออกมาในรูปโน้ตสากล

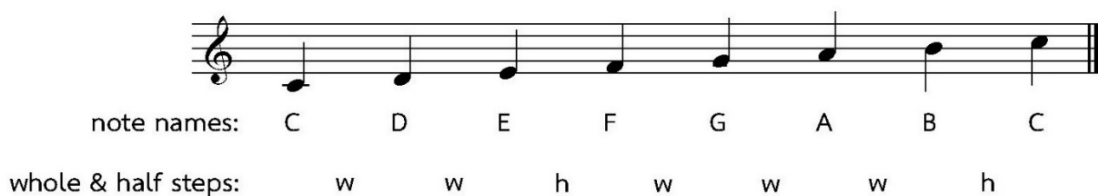

Figure 22 Pattern C Major Scale

Table 1 The name of note and intervals.

Note Names	C to C	C to D	C to E	C to F	C to G	C to A	C to B	C to C
Scale Degree Names	Tonic	Tonic to Supertonic	Tonic to Mediant	Tonic to Subdominant	Tonic to Dominant	Tonic to Submediant	Tonic to Leading Tone	Tonic to Tonic
Scale Degree Number	1 to 1	1 to 2	1 to 3	1 to 4	1 to 5	1 to 6	1 to 7	1 to 1(8)
Interval Name	Unison	Major 2 nd	Major 3 rd	Perfect 4 th	Perfect 5 th	Major 6 th	Major 7 th	Octave
Abbreviation	-	M2	M3	P4	P5	M6	M7	Oct, 8Va
Half Steps	0	2	4	5	7	9	11	12

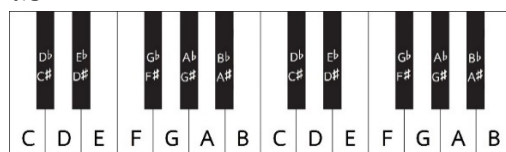
ชื่อและตำแหน่งของคู่ระยะ

Figure 23 Interval (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2558ก, น. 2)

C - I	D - II	E - III	F - IV	G - V	A - IV	B - IV	C - I
Doh	Ray	Me	Fah	Soh	Lah	Te	Doh
Tonic	Supertonic	Mediant	Subdominant	Dominant	Submediant	Leading note	Tonic

Figure 24 The scale degrees (James Murray Brown, 2018, p. 19)

4.2 บันไดเสียงแบบโครมาติก (Chromatic Scale) ประกอบด้วยตัวโน้ต 12 ชั้นคู่/13ตัวโน้ต แต่แต่ละชั้นมีระยะห่างเป็นครึ่งเสียง

Figure 25 Chromatic Scale.

ตัวอย่างบันไดเสียงแบบโครมาติกเริ่มต้นที่โน้ตเสียงซี (Chromatic Scale Start on C)

Figure 26 Chromatic Scale note.

4.3 ลักษณะโน้ตในบันไดเสียงไมเนอร์ (Minor Scale)

บันไดเสียงแบบเนเจอร์รัลไมเนอร์ (Natural Minor) ตัวอย่างโครงสร้างบันไดเสียง A Natural Minor มีลักษณะคือ โน้ตลำดับที่ 6 โน้ต F และลำดับที่ 7 โน้ต G และลำดับที่ 8 โน้ต A ในบันไดเสียง A Natural Minor แต่ละคู่จะห่างกัน 1 เสียงเต็ม (Whole Step)

บันไดเสียงแบบฮาร์โมนิกไมเนอร์ (Harmonic Minor) ตัวอย่างโครงสร้างบันไดเสียง A Harmonic Minor คือ โครงสร้างแบบเนเจอร์รัลไมเนอร์ โดยปรับเสียงโน้ตในลำดับที่ 7 โน้ต G ให้มีระยะห่างระหว่างโน้ตในลำดับที่ 8 โน้ต A ห่างกันครึ่งเสียงโดยใช้เครื่องหมายแปลงเสียงชาร์ป (#) ในโน้ตตัวที่ 7 โน้ต G จึงทำให้โน้ตในลำดับที่ 7 โน้ต G มีระดับเสียงห่างกับโน้ตลำดับที่ 8 โน้ต A ห่างกันครึ่งเสียง

บันไดเสียงแบบเมโลดิกไมเนอร์ (Melodic Minor) ตัวอย่างโครงสร้างบันไดเสียง A Melodic Minor คือ โครงสร้างแบบเนเจอร์รัลไมเนอร์ โดยปรับเสียงโน้ตในลำดับที่ 6 โน้ต F และโน้ตในลำดับที่ 7 โน้ต G สูงขึ้นครึ่งเสียงโดยใช้เครื่องหมายแปลงเสียงชาร์ป (#) ในโน้ตตัวที่ 6 และโน้ตในลำดับที่ 7 (F#, G#) โน้ตในลำดับที่ 7 โน้ต G มีระดับเสียงห่างกับโน้ตลำดับที่ 8 โน้ต A ห่างกันครึ่งเสียง ส่วนในขาลงจะเป็นบันไดเสียงแบบเนเจอร์รัลไมเนอร์ (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2558ข, น. 87)

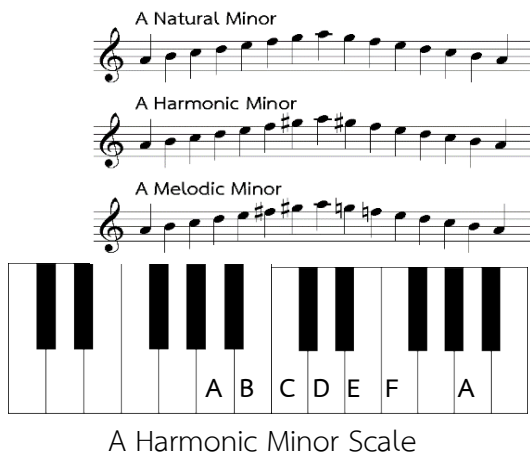

Figure 27 Minor Scales

C Major	C	D	E	F	G	A	B	C
A Natural Minor	A	B	C	D	E	F	G	A
A Harmonic Minor	A	B	C	D	E	F	G#	A

Figure 28 Note in Major and Minor Scale

5. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signatures) จะปรากฏอยู่หลังเครื่องหมายกุญแจประจำหลัก (Clef) มีลักษณะคล้ายตัวเลขเศษส่วน ใช้เพื่อแสดงให้เห็นว่าจังหวะ (rhythm) และอัตรา

จังหวะ (meter) ของบทเพลงนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ทั้งจังหวะ และอัตราจังหวะเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของบทเพลง ในขณะที่บทเพลงดำเนินไป จังหวะ และอัตราจังหวะจะต้องดำเนินไปให้สอดคล้องกับอัตราความเร็วของจังหวะ (tempo) ด้วย

ตัวอย่างการเขียนเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature)

3/4 แทนค่าของ quarter note (โน้ตตัวดำ) 3 ตัว ต่อ 1 ห้อง

5/2 แทนค่าของ half note (โน้ตตัวขาว) 5 ตัว ต่อ 1 ห้อง

6/8 แทนค่าของ eighth note (โน้ตเข็บบัต 1 ชั้น) 6 ตัว ต่อ 1 ห้อง

เพลงในบันไดเสียง C Major โดยใช้ตำแหน่งการวางนิ้วทั้ง 5 มือขวา และมือซ้าย

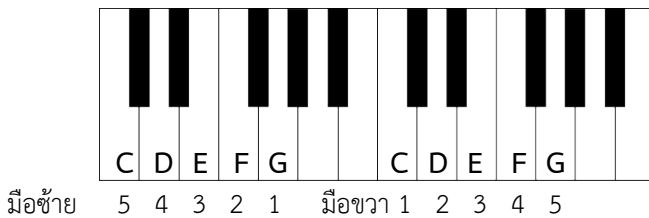

Figure 29 Exercise Song in C Major Scale

คำแนะนำสำหรับผู้เรียน Figure 29

1. ให้ผู้เรียนร้องเพลง โดยร้องเป็นโน้ต อี-อี-เอฟ-จี (E-E-F-G) โดยให้ทำนองตรงกับเสียงโน้ตที่เล่น และให้ร้องเป็นจังหวะตามสังคีตเลขา (Score) พร้อมกับตบมือเป็นจังหวะ
 2. วางมือขวา และมือซ้ายที่เปียโนโดยให้มือขวาวางนิ้วหัวแม่มือเริ่มต้น (นิ้ว 1) ที่ โน้ตซีกกลาง (Middle C) แล้วเรียงนิ้วให้ตรงกับแป้นนิ้วเปียโนตามกำหนด
 3. วางมือซ้ายตามที่กำหนดโดยเริ่มจากนิ้วก้อย (นิ้ว 5) ที่โน้ต C ต่ำกว่าซีกกลาง (Middle C) ลงไป 1 ช่วงคู่แปด (1 Octave) แล้วเรียงนิ้วให้ตรงกับแป้นนิ้วเปียโนตามที่กำหนด
- ให้ผู้เรียนฝึกเล่นทำนองที่ละมือจนคล่อง หลังจากนั้นให้เล่น 2 มือพร้อมกัน

Ode to Joy

Beethoven

Figure 30 Ode to Joy

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การเรียนรู้ดนตรีในปัจจุบันมีหลายช่องทาง ทั้งการศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ยูทูบ ภูเก็ต สื่อเหล่านี้มีข้อมูลการเรียนรู้ซึ่งมีทั้งถูกต้องและผิดพลาดวิชาการ ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อ จะไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรง ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ ผู้เรียนฝึกการเล่นมา ผิดวิธี ทำให้ผู้เรียนขาดการเรียนรู้ดนตรีขั้นพื้นฐานที่ถูกต้อง เมื่อการเรียนรู้เริ่มมีความยากขึ้นก็ท้อถอยกับเมื่อ ได้มีโอกาสเริ่มเรียนกับผู้สอนที่มีความชำนาญก็มักจะถูกให้ปรับพื้นฐานการเล่นใหม่เพื่อปรับพื้นฐานการเล่น ให้ถูกต้องทั้งหมด ทำให้ผู้เรียนหลายคนเกิดความท้อในการเรียนสิ่งใหม่ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดังนั้น ข้อเสนอแนะการเรียนรู้ดนตรีที่ถูกต้องควรจะเริ่มเรียนและได้รับคำแนะนำจากผู้สอนที่มีประสบการณ์สอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานการเรียนรู้ดนตรีที่ถูกต้อง

บทความทักษะพื้นฐานในการเล่นคีย์บอร์ดนี้เป็นการแนะนำพื้นฐานการเล่นเครื่องดนตรี คีย์บอร์ดให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการเล่นคีย์บอร์ด โดยผู้เรียนต้องให้ความสำคัญกับ เนื้อหาและทักษะการเล่นคีย์บอร์ดเพื่อนำไปฝึกซ้อมอย่างถูกต้อง ทำความเข้าใจทฤษฎีดนตรีและทำความเข้าใจเครื่องดนตรีคีย์บอร์ดผ่านการศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทั้งด้านทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติเครื่องดนตรีเบื้องต้นอย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- ฉัญลักษณ์ ภูริยะพันธ์. (2549). *คู่มือการสอนเปียโน* (เอกสารเย็บเล่ม). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ.
- ณัฏชา พันธุ์เจริญ. (2558ก). *การเขียนเสียงประสานสี่แนว* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เกศกะรัต.
- _____. (2558ข). *แก่นทฤษฎีดนตรีสากล* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เกศกะรัต.
- _____. (2561). *ทฤษฎีดนตรี Music Theory*. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต.
- วิบูลย์ ตระกูลฮั่น. (2561). *Western Music Theory*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Brown, J. M. (2018). *A Handbook of Musical Knowledge*. London: Trinity College of Music.
- Lancaster, E. L. & Renfrow, K. D. (2006). *Alfred's basic adult piano course*. Van Nuys, CA.: Alfred.
- Lindeman, C. A. (2008). *Pianolab: An Introduction to Class Piano* (6th ed.). Boston, MA.: Schirmer/Cengage Learning.